

Sygn. akt II Ca 1137/20

POSTANOWIENIE

Poznań, dnia 19 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: sędzia Alina Szymanowska

Sędziowie: Ewa Blumczyńska

Małgorzata Radomska - Stęplewska

po rozpoznaniu w dniu 19 lutego 2021 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku K. W.

przy uczestnictwie E. W.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy i uczestniczki

od postanowienia Sądu Rejonowego w Grodzisku Wlkp.

z dnia 16 lipca 2020 r.

sygn. akt I Ns 504/18

postanawia:

- 1. zmienić punkt III zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że kwotę zasądzoną od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki tytułem spłaty podwyższyć do kwoty 98410,40 zł (dziewięćdziesiąt osiem tysięcy czterysta dziesięć złotych czterdzieści groszy);**
- 2. w pozostałym zakresie apelację uczestniczki postępowania oddalić;**
- 3. oddalić apelację wnioskodawcy;**
- 4. kosztami postępowania w instancji odwoławczej obciążyć wnioskodawcę i uczestniczkę w zakresie poniesionym.**

Ewa Blumczyńska Alina Szymanowska Małgorzata Radomska –Stęplewska

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Grodzisku Wlkp., postanowieniem z 16 lipca 2020 r., w sprawie I Ns 504/18 z wniosku K. W. przy uczestnictwie E. W. o podział majątku wspólnego:

I. ustalił, iż w skład majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki postępowania wynikającego z małżeństwa zawartego dniu 1.06.2002 r. przed kierownikiem USC w S. (nr aktu małżeństwa (...)) a

rozwiązanego wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 6.12.2017 r. w sprawie XVII C 1271/17 wchodzą:

a) **prawo własności nieruchomości położonej w S. o pow. 0,0600 ha objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Grodzisku Wlkp. o wartości 511639,00 zł,**

b) **prawo własności ruchomości w postaci samochodu marki F. (...) nr VIN (...) nr rej. (...).**

II. **dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika postępowania w ten sposób, że nieruchomość zapisaną w księdze wieczystej nr (...) opisaną wyżej w pkt. I przyznał na wyłączną własność wnioskodawcy K. W. PESEL (...) a prawo własności samochodu marki F. (...) opisanego wyżej w pkt. I przyznał na wyłączną własność uczestniczce postępowania E. W. PESEL (...),**

III. **tytułem spłaty po uwzględnieniu nakładów z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny zasądził od wnioskodawcy K. W. na rzecz uczestniczki postępowania E. W. kwotę 62.710,31 zł, płatną w terminie 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia postanowienia w sprawie z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku opóźnienia w płatności,**

IV. **w pozostałym zakresie roszczenia wnioskodawcy oddalił,**

V. **nakazał uczestniczce postępowania opuścić i wydać wnioskodawcy w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia postanowienia w sprawie nieruchomości położoną w S. objętej księgą wieczystą nr (...),**

VI. **wartość przedmiotu sprawy ustalił na kwotę 525 139,00 zł,**

VII. **kosztami postępowania obciążył wnioskodawcę i uczestniczkę postępowania w zakresie kosztów poniesionych oraz nakazał sciągnąć od uczestniczki postępowania E. W. na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Rejonowy w Grodzisku Wlkp.) kwotę 688,94 zł tytułem wydatków w sprawie, a koszty pozasądowe zniesiono wzajemnie.**

Ustalenia faktyczne i rozważania prawne, które legły u podstaw postanowienia z dnia 16 lipca 2020 r. zostały przytoczone w uzasadnieniu orzeczenia (k.331-336 akt).

Apelację od powyższego postanowienia wywiódł zarówno wnioskodawca jak i uczestniczka postępowania.

Uczestniczka zaskarżyła orzeczenie w części tj. w zakresie punktu III postanowienia, zarzucając naruszenie prawa materialnego art. 45 § 1 k.r.o. w zw. z art. 212 § 2 k.c. poprzez obciążenie uczestniczki postępowania całością spłaty kredytu na zakup działki położonej w S. – w wysokości 71.400 zł na dzień orzekania i odjęcie tej sumy od wysokości przynależnej jej kwoty tytułem spłaty udziału w majątku dorobkowym małżeńskim zamiast 1/2 wartości kredytu tj. 35.700 zł.

Apelująca wniosła o zmianę orzeczenia zaskarżonym zakresie i zasądzenie na rzecz uczestniczki postępowania kwoty 98.410,40 zł tytułem spłaty jej udziału.

W odpowiedzi na apelację uczestniczki, wnioskodawca wniósł o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wnioskodawca, wnosząc apelację zaskarżył punkty III i IV postanowienia, zarzucając:

- sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i mający wpływ na jego treść, polegającą na uznaniu, że wnioskodawca wyprowadził się po rozwodzie dobrowolnie i w sposób dorozumiany zezwolił uczestniczce postępowania na zamieszkiwanie w nieruchomości i korzystaniu z niej w całym jej zakresie, skutkiem czego sam musiał się wyprowadzić, także ze względu na dobro syna i niemożność zajęcia żadnego z pokoi, wynajmować mieszkanie za kwotę 1.000 zł miesięcznie i przy takim ustaleniu Sądu oddaleniu wniosku o zasądzenie kwoty łącznie 29.000 zł tytułem odszkodowania za korzystanie z nieruchomości ponad jej udział,
- sprzeczność istotnych ustaleń Sądu I instancji z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a polegająca na uznaniu, że kwota 90.000 zł darowana przez rodziców nie była darowana do majątku odrębnego wnioskodawcy, lecz do majątku wspólnego małżonków W., podczas gdy wyraźnie z zeznań wnioskodawcy oraz świadków, matki wnioskodawcy D. W. i jego ojca A. W. wynika, że środki ze sprzedaży mieszkania po babci przeznaczyci dla syna na jego majątek odrębny, a nie na majątek wspólny,
- niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy, a mianowicie kwot kredytu zaciągniętego przez wnioskodawcę na instalację gazową w nieruchomości w wysokości 35.000 zł, który jest spłacany przez samego wnioskodawcę, podczas gdy kwota jego spłaty winna być obciążona w połowie także i uczestniczka postępowania,
- sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, polegająca na uznaniu przez Sąd I instancji, że wnioskodawca otrzymał kwotę ponad 33.000 zł odprawy z Poczty Polskiej, podczas gdy była to kwota 27.000 zł i za nią wnioskodawca kupił samochód, który podlegał już rozliczeniu w ruchomościach.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w punktach III i IV i zasądzenie spłaty od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania w kwocie 7.119,50 zł, ewentualnie apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w innym składzie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestniczki okazała się uzasadniona, apelacja wnioskodawcy podlegała oddaleniu jako bezzasadna.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy odniesie się do apelacji wnioskodawcy i sformułowanego w niej zarzutu sprzeczności ustaleń sądu z treścią zgromadzonego materiału dowodowego. W ocenie sądu odwoławczego zarzut naruszenia prawa procesowego art. 233 § 1 k.p.c. jest bezzasadny. Sąd Rejonowy należycie ocenił zgromadzony materiał dowodowy, a w konsekwencji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, których apelujący nie zdołał podważyć. Umożliwia to Sądowi Okręgowemu przyjęcie tych ustaleń za własne, które przez to stają się integralną częścią poniższych rozważań zgodnie z art. 382 k.p.c. Jednocześnie nie ma konieczności ich ponownego, szczegółowego przytaczania.

Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne w szczególności w zakresie obejmującym korzystanie przez wnioskodawcę z nieruchomości – domu mieszkalnego. Sąd Rejonowy należycie ustalił, że po rozwodzie wnioskodawca sam podjął decyzję o wyprowadzeniu. Wskazane ustalenie znajduje oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym (zeznanie wnioskodawcy i uczestniczki – protokół rozprawy w dnia 10 lutego 2020 r.). Prawidłowe jest również rozstrzygnięcie sądu w przedmiocie oddalenia roszczenia wnioskodawcy sformułowanego w związku z zamieszkiwaniem przez uczestniczkę w przedmiotowej nieruchomości po ustaniu małżeństwa. W tym zakresie sąd odwoławczy w pełni podziela rozważania prawne poczynione przez Sąd I instancji. Wnioskodawca nie wykazał zasadności swojego roszczenia o zapłatę wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości.

K. W. domagał się zasądzenia od uczestniczki na swoją rzecz kwoty 17.000 zł tytułem wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości ponad jej udział za okres od dnia ustania wspólności majątkowej do daty podziału majątku wspólnego (pismo z dnia 15 lipca 2019 r. k. 210-212). W celu wykazania zasadności zgłoszonego roszczenia wnioskodawca wskazał, że wysokość roszczenia w kwocie 1.000 zł została ustalona w oparciu o połowę stawki czynszu, jaki przysługuje wnioskodawcy z tytułu wyłącznego korzystania przez uczestniczkę z całości nieruchomości (17 miesięcy x 1.000 zł).

Na rozprawie w dniu 10 lutego 2020 r. wnioskodawca rozszerzył żądanie dotyczące roszczenia sformułowanego w piśmie z dnia 15 lipca 2019 r. i domagał się zasądzenia od uczestniczki kwoty 7.000 zł za kolejne miesiące do chwili złożenia przedmiotowego oświadczenia - tytułem wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości ponad jej udział. Żądanie nie zostało zgłoszone na piśmie, a wyłącznie w formie ustnej do protokołu podczas rozprawy.

Następnie w piśmie z dnia 25 maja 2020 r. wnioskodawca wniósł o zasądzenie od uczestniczki na swoją rzecz kolejnej kwoty 5.000 zł tytułem wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości ponad jej udział za okres począwszy od marca 2020 r. do lipca 2020 r. (k. 310).

Uczestniczka wniosła o oddalenie roszczenia wnioskodawcy w tym zakresie. Wskazała, że roszczenie nie ma podstaw prawnych i nie zostało udowodnione. (k. 281, k. 319). Zważywszy na charakter przedmiotowego roszczenia i brzmienie art. 6 k.c. na wnioskodawcy spoczywał ciężar wykazania jego zasadności. Obowiązkwowi temu wnioskodawca nie sprostał, nie zaoferował bowiem jakiegokolwiek materiału dowodowego w celu wykazania zasadności zgłoszonego roszczenia także co do wysokości, na co zwrócił uwagę Sąd Rejonowy.

Sąd I instancji poczynił również prawidłowe ustalenia w zakresie dotyczącym kwoty 90.000 zł objętej darowizną dokonaną przez rodziców wnioskodawcy. Poza sporem pozostaje, że rodzice wnioskodawcy sprzedali posiadany lokal mieszkalny i uzyskane z tego tytułu środki przekazali na budowę domu posadowionego na nieruchomości – działce położonej w S., nabytej przez wnioskodawcę i uczestniczkę w czasie trwania małżeństwa do majątku wspólnego. Z niekwestionowanych ustaleń wynika, że małżonkowie W. budowali dom w porozumieniu z rodzicami wnioskodawcy. Budowa domu miała polegać na stworzeniu w nim dwóch odrębnych lokali mieszkalnych. Jeden z lokali miał być przeznaczony dla rodziców wnioskodawcy D. i A. W.. Rodzice wnioskodawcy mieli pokryć koszty wykończenia tego lokalu i dołożyć się do wykończenia całego budynku i obejścia. W świetle twierdzeń i zarzutów sformułowanych w apelacji uczestnika postępowania należy uznać za bezsporne, że kwota 90.000 zł została przekazana przez D. i A. W. jako darowizna przy czym analiza zgromadzonego materiału dowodowego nie pozwala na wyprowadzenie wniosku, że darowana przez rodziców wnioskodawcy kwota stanowiła darowiznę dokonaną wyłącznie na rzecz ich syna do jego majątku odrębnego, nie zaś do majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki. Na wyprowadzenie wniosku oczekiwanego przez apelującego nie pozwala treść zeznań wnioskodawcy oraz świadków – małżonków W.. Zeznania te zostały uznane przez Sąd I instancji za wiarygodne.

Trzeba wskazać, że uczestniczka postępowania twierdziła, że rodzice wnioskodawcy pomagali finansowo w trakcie prowadzenia inwestycji, czego wyrazem były m.in. przekazane środki pieniężne. Nadto świadek A. W. na rozprawie w dniu 27 marca 2019 r. zeznał, że dom był budowany dla nich, syna i synowej, a przekazywane pieniądze były inwestowane w budowę całego domu. Podobnie zeznała świadek D. W., która wskazała, że wszystkie prace na nieruchomości wykonywane były z pieniędzy pochodzących ze sprzedaży mieszkań, przy czym jedynie mieszkanie położone na Osiedlu (...) w P. zostało darowane do majątku osobistego syna. Wzajemne relacje pomiędzy wnioskodawcą i uczestniczką postępowania oraz rodzicami K. W., w powiązaniu z dokonywaniem wspólnej inwestycji nie pozwalają na wyprowadzenie wniosku, że sporna kwota 90.000 zł została przekazana wyłącznie na rzecz K. W. do jego majątku osobistego. Wcześniejsze dokonanie przez D. i A. W. darowizny mieszkania na rzecz syna do majątku jego osobistego nie może przesądzać o charakterze i przeznaczeniu darowizny dokonanej w późniejszym okresie.

W świetle powyższego należy wskazać, że wnioskodawca zgodnie z ciężarem dowodu wyrażonym w art. 6 k.c. nie zdołał wykazać, że kwota 90.000 zł została przekazana przez rodziców wyłącznie do jego majątku osobistego.

Nie można również podzielić zarzutu naruszenia prawa procesowego w zakresie ustaleń dotyczących otrzymanej przez wnioskodawcę odprawy z (...) Jak wynika z pisma (...) SA z dnia 12 kwietnia 2019 r. (k. 185 akt), K. W. rozwiązał umowę o pracę w ramach Programu Dobrowolnych Odejść Grupowych i otrzymał odszkodowanie z PDO w kwocie 7.412,10 zł brutto, rekompensatę PDO w kwocie 11.118,15 zł brutto, dodatkowe odszkodowanie z PDO w kwocie 3.706,05 zł brutto oraz odprawę z przyczyn nie dotyczących pracownika z PDO w kwocie 11.118,15 zł brutto, co łącznie dało kwotę brutto 33.354,45 zł. Wprawdzie w uzasadnieniu orzeczenia nie wskazano, że jest to kwota brutto i w tym zakresie należy uzupełnić ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, okoliczność ta nie ma jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Rejonowy rzeczywiście wskazał w ustaleniach faktycznych, że powyższa kwota została zainwestowana na cele związane z budową domu jednorodzinnej. Wnioskodawca nie zdołał jednak podważyć tych ustaleń, nie zaferował w toku postępowania jakiegokolwiek dowodu w celu wykazania zasadności swoich twierdzeń. Trzeba w tym miejscu wskazać, że kwota wypłacona na rzecz wnioskodawcy przez (...) SA w 2014 r. weszła do majątku wspólnego i sposób w jaki została wydatkowana nie miał znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. W szczególności pozostawał bez znaczenia dla wzajemnych rozliczeń pomiędzy wnioskodawcą a uczestniczką postępowania.

Niezasadny okazał się również zarzut sformułowany w punkcie 3 apelacji, dotyczący braku rozliczenia przez Sąd I instancji kwoty 35.000 zł. obejmującej kredyt zaciągnięty przez wnioskodawcę na pokrycie kosztów wykonania instalacji gazowej. Z dokumentu umowy o kredyt gotówkowy (...) nr (...) z dnia 24 maja 2012 r. (k. 156 akt) wynika, że K. W. zaciągnął kredyt w wysokości 32.900 zł. Spłata kredytu została rozłożona na raty płatne w okresie od 24 maja 2012 r. do 16 grudnia 2024 r.

Do czasu ustania małżeńskiej wspólności majątkowej wnioskodawca spłacał ten kredyt ze środków pochodzących z majątku wspólnego. Rozliczeniu w niniejszym postępowaniu mogła zatem podlegać jedynie kwota zobowiązania, która została uiszczona przez wnioskodawcę po ustaniu wspólności majątkowej. Stosownie do treści art. 567 § 1 k.p.c., w postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, sąd rozstrzyga także o żądaniu ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym oraz o tym, jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku odrębnego lub odwrotnie podlegają zwrotowi. Zgodnie z treścią art. 45 § 1 zd. 1 k.r.o., każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek odrębny. Może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swego majątku odrębnego na majątek wspólny. Zwrotu dokonywa się przy podziale majątku wspólnego (art. 567 § 1 k.p.c.).

Należy stwierdzić, że przedmiotowe roszczenie ma charakter procesowy i w toku postępowania skarżący wniosku o dokonanie rozliczenia w tym zakresie nie złożył w należyty sposób. Co więcej analiza akt sprawy wskazuje, że K. W. nie domagał się dokonania rozliczenia z tego tytułu (oświadczenie złożone na rozprawie w dniu 10 lutego 2020 r.). Sąd nie by zatem zobowiązany do dokonania rozstrzygnięcia obejmującego rozliczenie jakichkolwiek kwot z tytułu spłaty przedmiotowych rat kredytowych.

Wobec powyższego apelacja wniesiona przez wnioskodawcę podlegała oddaleniu jako bezzasadna na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Zasadna okazała się natomiast apelacja wniesiona przez uczestniczkę postępowania. Apelująca kwestionowała orzeczenie Sądu Rejonowego jedynie w zakresie sposobu rozliczenia kwoty 71.400 zł. Należy podkreślić, że sposób wzajemnych rozliczeń w ramach dokonywanego podziału majątku wspólnego w sytuacji kiedy podział obejmuje nieruchomości obciążoną hipotekę budził w judykaturze kontrowersje. Sąd Rejonowy wskazał, że z uwagi na specyfikę niniejszej sprawy, w której (odmiennie, niż przy większości spraw) byli małżonkowi zawarli aneks z bankiem i ten zgodził się na wyłączenie uczestniczki od spłaty kredytu zastosował regułę zgodnie z którą pozostała do spłaty kwotę należało odliczyć od kwoty spłaty na rzecz uczestniczki. Sposób dokonania rozliczenia nie został przez apelujących zakwestionowany. Sąd wskazał, że skoro bank godzi się na to by wyłącznym kredytobiorcą był wnioskodawca i on nabywa nieruchomości zasadne jest by o tę kwotę spłata została na rzecz uczestniczki pomniejszona. Zatem od ustalonej kwoty spłaty należało odliczyć pozostałą do spłaty wartość kredytu. Argumentację tę należy podzielić. Sąd

dokonując rozliczenia dopuścił się jednak omyłki i odliczył kwotę 71.400 zł zamiast połowy tej kwoty tj. 35.700 zł. Sąd Rejonowy nie mógł jednak sprostować orzeczenia w tym zakresie.

W związku z powyższym wniesienie apelacji przez uczestniczkę i zaskarżenie punktu III postanowienia skutkowało zmianą zaskarżonego orzeczenia na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i podwyższeniem kwoty zasądzonej na rzecz uczestniczki tytułem spłaty do kwoty 98.410,40 zł. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostaje akcentowana w apelacji wnioskodawcy konieczność spłaty odsetek od zaciągniętego kredytu. Trzeba podkreślić, że apelacja uczestniczki podlegała uwzględnieniu w całości, jedynie na skutek omyłki zawarto w orzeczeniu rozstrzygnięcie co do jej częściowego oddalenia.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z ogólną zasadą rozstrzygania o kosztach w postępowaniu nieprocesowym. Zgodnie z art. 520 § 1 k.p.c., każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie, zważywszy na przedmiot postępowania brak było podstaw do odstąpienia od tej zasady.

Ewa Blumczyńska Alina Szymanowska Małgorzata Radomska - Stęplewska